

Oponentní posudek disertační práce

VYUŽITÍ ENVIRONMENTÁLNÍHO MANAŽERSKÉHO ÚČETNICTVÍ V ODPADOVÉM HOSPODÁŘSTVÍ OBCE

Autor disertační práce: Ing. Jana Švarcová

Aktuálnost zvoleného tématu

Téma předložené doktorské disertační práce: Využití environmentálního manažerského účetnictví v odpadovém hospodářství obce, považuji vzhledem k současné environmentálně-ekonomicko-politické realitě za aktuální a velmi přínosné.

Kromě toho, že jde nesporně o vysoce důležitou problematiku, pokrývá tato práce svým zaměřením, rozsahem a způsobem zpracování širokou oblast teoretického poznání i regionálně-správní praxe. Práce se geograficky zaměřuje na mikroregion Bystřička (Velká Bystřice v Olomouckém kraji).

Zvolené metody zpracování a postup řešení

Postup řešení problému vychází z logického uspořádání jednotlivých propojených tematických okruhů (cirkulární ekonomika, zelená ekonomika, bio ekonomika, udržitelný rozvoj, odpadové hospodářství, manažerské účetnictví, BSC, SBSC). Kromě obecných metod empirických (rešerše, dotazování, měření, sběr dat) a logických (abstrakce – konkretizace, indukce – dedukce, analýza – syntéza, analogie), které autorka v práci používá, disertační práce především využívá metody kvalitativně-kvantitativní manažerské a sociologické (vyhodnocení sebraných 43 strukturovaných dat EMA a OH, osobní dotazování - 12 obcí, sestavení a vyhodnocení SBSC, dotazníkové šetření - 105 respondentů občanů, popisná statistika).

Následně autorka navrhuje a popisuje aplikaci systému environmentálního manažerského účetnictví na podporu rozhodovacích procesů v rámci odpadového hospodářství obce Městysu Velký Újezd. V další fázi autorka provádí identifikaci přínosů environmentálního manažerského účetnictví pro odpadové hospodářství uvedené obce, vyhodnocuje a diskutuje získané výsledky.

Volba použitých metod je naprosto v souladu se zadáním a definovanými cíli práce. Zvolený postup řešení je vhodný adekvátně komplexní.

Cíle práce a jejich naplnění

Hlavním cílem disertační práce je dle autorky vytvoření systému environmentálního manažerského účetnictví na podporu rozhodovacích procesů v rámci odpadového hospodářství obce, který vychází z analýzy současného stavu. V rámci tohoto snažení autorka předkládá komplexní metodiku, která má za úkol s pomocí SBSC optimalizovat celý systém procesů environmentálního manažerského účetnictví.

Čtyři vedlejší cíle (sběr dat a informací z EMA a OH, osobní dotazování, návrh systému EMA s pomocí SBSC) dotvářejí komplexní charakter řešení, jehož použitelnost je ověřena na relevantním příkladu s konkrétními daty, a kromě uplatnění v regionálně-správní praxi obcí jsou zde vytvořeny i solidní základy pro zpracování studijních textů či opor a jejich využití ve vzdělávacím procesu či další publikační činnosti. Výzkumné otázky a hypotézy nebyly explicitně formulovány ani vyhodnocovány.

Navržený systém EMA a výsledky SBSC verifikace při řízení OH v podmínkách obce Městys Velký Újezd jednoznačně dokazují, že definovaný hlavní cíl, jakož i vedlejší cíle byly splněny, a to způsobem, který odpovídá náročným požadavkům kladeným na zpracování disertační práce.

Zhodnocení výsledků dosažených disertantem s uvedením, zda a jaké nové poznatky přinesla

Z hodnocení v předchozích částech mého posudku vyplývá, že zadané cíle (hlavní i vedlejší) byly dosaženy. Autorce se podařilo navrhnout funkční systém environmentálního manažerského účetnictví na podporu rozhodovacích procesů v rámci odpadového hospodářství obce i platformu SBSC pro OH, které jsou zcela využitelné z hlediska čtyř perspektiv OH obce a ale lze je využít i v praxi jiných regionálně-samosprávních celků.

Význam pro praxi nebo pro rozvoj vědního oboru

Posuzovaná disertační práce má nesporný význam jak pro praxi, tak pro rozvoj vědního oboru. Tato skutečnost je částečně komentována již v předchozích kapitolách tohoto posudku.

Za hlavní přínosy této disertační práce lze považovat zejména praktické uplatnění multioborového přístupu vycházejícího z dobré znalosti cirkulární ekonomiky a zelené a bio ekonomiky, principů udržitelného rozvoje, manažerského účetnictví, BSC, SBSC, který zatím není v naší regionálně-správní praxi, tím spíše v oblasti environmentálního managementu příliš realizován. Opomenout nelze ani význam vzdělávací, neboť předpokládám, že některé ucelené pasáže mohou být použity ve výuce.

Publikační aktivita disertanta

Autorka uvádí v přehledu celkem 10 publikací, vztahujících se k řešené problematice a prezentovaných v odborných periodických či sbornících z konferencí. Recenzent nenalezl publikační výstupy směřující do žurnálů indexovaných v databázích WoS a Scopus a které naplňují dnes obvyklé požadavky na udělení doktorského titulu.

Formální úprava disertační práce a jazyková úroveň

Disertační práce má nadstandardní úroveň. Autorka věnovala patřičnou pozornost grafické úpravě, práce je přehledná, tabulky i přílohy mají odpovídající rozsah a vyhovující schopnost a vhodně doplňují textovou část. Práce až na drobné překlepy neobsahuje zásadní pravopisné či formulační chyby.

Připomínky k disertační práci

K předložené práci mám dvě připomínky:

- Za určitý nedostatek recenzent považuje absenci explicitních výzkumných otázek jako mezistupeň mezi rešerší literatury a stanovením cílů práce, absenci formulace hypotéz a snahu o jejich vyhodnocení (byť je práce zaměřena spíše kvalitativně). Tím by patrně byl lépe uchopen přínos pro teorii.
- Jako druhý dílčí nedostatek vidí recenzent nízké ambice v publikační činnosti, tj. směřování příspěvků do žurnálů indexovaných v databázích WoS a Scopus.

V rámci obhajoby by se autorka mohla vyjádřit k následujícím otázkám:

1. Jak vnímáte rozpor mezi finančními (krátkodobými) cíli a strategickými (dlouhodobými, investičními) cíli OH dle zkoumané struktury SBSC?
2. Jsou občané motivováni k třídění odpadů např. snížením poplatku za svoz TKO?
3. Jaká byste navrhla budoucí strategická řešení pro optimalizaci systému OH v obcích?
4. Existují v rámci mikroregionu Bystřička firmy zabývající se (netermální) recyklací separovaného odpadu a jeho znovuvyužitím? Popište situaci.

Disertační práce splňuje podmínky tvůrčí vědecké práce pro udělení titulu Ph.D.

Závěrečné zhodnocení disertační práce:

Na základě uvedených skutečností předloženou disertační práci

Ing. Jany Švarcové

DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ.

V Olomouci, dne 8. 3. 2021

Doc. Ing. Adam Pawliczek, Ph.D.
Moravská vysoká škola Olomouc